

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Wstęp do pracy socjalnej 2.**
2. Kod zajęć/przedmiotu: **24-PCDL-PRS2**
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): **obowiązkowy**
4. Kierunek studiów: **Praca Socjalna**
5. Poziom studiów (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): **I stopień**
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): **ogólnoakademicki**
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): **I rok**
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h ĆW): **stacjonarne – 30 W, 30K**
9. Liczba punktów ECTS: **4**
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: Dobroniega Głębocka, prof. UAM dr hab., dobra@amu.edu.pl; dtrawkowska@poczta.onet.pl;
11. Język wykładowy: **j. polski**
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): **nie**

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu:

C1	Prezentacja podstawowych pojęć z zakresu pracy socjalnej, pomocy społecznej, makrospołecznych uwarunkowań pracy socjalnej oraz zagadnień metodologicznych.
C2	Przedstawienie wiedzy dotyczącej istoty pracy socjalnej i pomocy społecznej, ich koncepcji oraz kierunków rozwoju w różnych warunkach społecznych i sytuacjach problemowych ze szczególnym uwzględnieniem obszarów pomocy społecznej.
C3	Rozwinięcie zdolności charakteryzowania i rozróżniania form, zadań i funkcji pracy socjalnej i pomocy społecznej na tle zachodzących zmian społecznych.
C4	Rozwinięcie umiejętności dotyczących rozpoznawania, wskazywania i stosowania procedur diagnostycznych a w szczególności zbierania informacji o kliencie, problemie, dokonywania oceny problemu, zawierania kontraktu socjalnego, opracowania programu działania, stosowania różnych form interwencji socjalnej.
C5	Zdobycie umiejętności stosowania narzędzi pracy socjalnej i technik interwencyjnych oraz ćwiczenie umiejętności niezbędnych w różnych etapach procesu interwencji socjalnej, będące przygotowaniem do 4 tygodniowej praktyki zawodowej w Ośrodku Pomocy Społecznej.

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują): **nie obowiązują**

3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
PRS2_01	Definiuje podstawowe pojęcia z zakresu pracy socjalnej i pomocy społecznej	K_W08, K_W10
PRS2_02	Charakteryzuje pracę socjalną jako naukę i działalność praktyczną, rozróżnia pracę socjalną od pomocy społecznej	K_W08, K_W10,
PRS2_03	Potrafi nazwać i scharakteryzować koncepcję funkcjonowania społecznego, strategię rozwiązywania sytuacji problemowych i formy pracy socjalnej	K_W02, K_W05, K_W19,

PRS2_04	Wymienia cele, zadania i umiejętności pracownika socjalnego oraz pełnione przez niego role zawodowe	K_W16,
PRS2_05	Rozpoznaje, nazywa i charakteryzuje obszary pracy socjalnej	K_U06
PRS2_06	Samodzielnie formułuje diagnozę społeczną w odniesieniu do jednostki i rodziny, opracowuje projekt interwencji socjalnej w ramach podstawowych zadań pracownika socjalnego Ośrodka Pomocy Społecznej.	K_U02, K_U09, K_U17,
PRS2_07	Prawidłowo dobiera sposoby i formy interwencji socjalnej oraz formy pomocy i rodzaje świadczeń w odniesieniu do występujących potrzeb klientów pracownika socjalnego	K_U02, K_U17,
PRS2_08	Potrafi wykorzystać i zastosować w praktyce podstawowe instrumenty pomocy społecznej – Ustawę o pomocy społecznej i wywiad środowiskowy.	K_U02, K_U08,
PRS2_09	Ma świadomość i otwartość na rozumienie problemów funkcjonowania społecznego jednostek i rodzin i konieczności organizowania działań pomocowych w ramach polityki społecznej państwa, samorządów wszystkich szczebli, organizacji pozarządowych, środowisk zawodowych pomaga czy, a w szczególności systemu wsparcia społecznego.	K_K01, K_K02,

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Definiowanie pracy socjalnej, jej cele, funkcje, formy i zadania	PRS2_01
Tożsamość pracy socjalnej, jej rodowód i istota, uniwersalne zasady. Praca socjalna jako zawód i profesja, superwizja i ewaluacja w pracy socjalnej	PRS2_02
Pojęcia: „pomoc” i „opieka” w pracy socjalnej. Budowanie relacji w procesie pomagania.	PRS2_02
Interdyscyplinarny charakter wiedzy w pracy socjalnej, wykorzystanie teorii nauk humanistycznych w pracy socjalnej	PRS2_02
Teoria systemów społecznych i praktyka pracy socjalnej w ujęciu systemowym.	PRS2_02, PRS2_03
Problem, sytuacja problemowa, „wyuczona bezradność”, koncepcja „rozwiązywania problemów”, koncepcja „radzenia sobie” w pracy socjalnej.	PRS2_01, PRS2_03,
Pojęcie i charakterystyka systemu wsparcia społecznego oraz zasady diagnozowania systemu wsparcia społecznego i miejsce pracownika socjalnego w tym systemie	PRS2_03, PRS2_04, PRS2_09
Obszary stosowania pracy socjalnej	PRS2_05
Osobowość zawodowa pracownika socjalnego. Sylwetka zawodowa pracownika socjalnego zatrudnionego w pomocy społecznej, zakresy czynności i	PRS2_04, PRS2_09

odpowiedzialności służbowej, przywileje pracowników socjalnych, status zawodowy	
Reakcja pomocy społecznej na potrzeby	PRS2_07
Sektor pozarządowy pomocy społecznej. Koordynacja działań w pomocy społecznej. Zasada subsydiarności. Porównanie różnic i podobieństw sektora państwowego i pozarządowego pomocy społecznej	PRS2_05, PRS2_09
Teoria i klasyfikacja potrzeb. Rozpoznawanie potrzeb w procesie pracy socjalnej	PRS2_06
Poznanie sposobów interwencji socjalnej, metod i technik rozpoznawania potrzeb stosowanych w pomocy społecznej oraz narzędzi pracy pracownika socjalnego – tzw. warsztatu pracownika socjalnego	PRS2_06, PRS2_07, PRS2_08
Role zawodowe pracowników socjalnych w perspektywie socjologicznej i w perspektywie pracy socjalnej, dylematy etyczne w pracy socjalnej, podstawowe role interwencyjne	PRS2_04
Analiza kwestionariusza rodzinnego wywiadu środowiskowego. Inscenizacja rodzinnego wywiadu środowiskowego. Analiza kwestionariusza kontraktu socjalnego	PRS2_08
Formułowanie diagnozy społecznej i opracowywanie projektu działania socjalnego wraz z zastosowaniem poznanych form świadczeń	PRS2_06, PRS2_07, PRS2_08

5. Zalecana literatura:

- Becelewska J., Wsparcie emocjonalne w pracy socjalnej, Katowice 2006,
- Beckett C. *Podstawy teorii dla praktyków pracy socjalnej*, Warszawa 2010.
- Krasiejko I., Ciczowska-Giedziun M. (red.) *Praca socjalno-wychowawcza z rodziną w ujęciu wybranych koncepcji*, Warszawa 2016
- B. Dubois, K.K. Miley, *Praca socjalna*, t.1, Warszawa 1996.
- Duda M., Rybka I., Kaszyński H. *Etyka pracy socjalnej w filozofii spotkania i dialogu*, Kraków 2017.
- Frysztacki K. (red.), *Praca socjalna. 30 wykładów*. Warszawa 2019.
- Grewiński M., Skrzypczak B. (red.), *Superwizja pracy socjalnej*. Warszawa 2014 *publikacja w wolnym dostępie*.
- Kaźmierczak T., Łuczyńska M., *Wprowadzenie do pomocy społecznej*. Warszawa 1996.
- Kotlarska-Michalska A., *Diagnozowanie i projektowanie w pracy socjalnej*, Poznań 1999.

- Kwaśniewski J. wyb. i oprac., Praca socjalna, pomoc społeczna, Warszawa 1998, s. 19-26; 81-114.
- Lisowski A. Badanie potrzeb społecznych, Warszawa 1996, Rozdz. 1, 2 i 4, s. 11-38, 39-67, 89-130.
- Nocuń A., Szmagalski J. Podstawowe umiejętności w pracy socjalnej i ich kształcenie, Warszawa 1996.
- Pawlas-Czyż S. (red.), Praca socjalna wobec współczesnych problemów społecznych, Toruń 2007.
- de Robertis C., *Metodyka działania w pracy socjalnej*, Warszawa 1996.
- Skidmore R., Wprowadzenie do pracy socjalnej, Warszawa 1996.
- Sutton C., Psychologia dla pracowników socjalnych, GWP, Gdańsk 2004.
- Szatur-Jaworska B. (red.) *Ewaluacja w służbach społecznych*, Warszawa 2010, *publikacja w wolnym dostępie*.
- Trawkowska D., Portret współczesnego pracownika socjalnego. Studium Socjologiczne, Katowice 2006.
- Trawkowska D., „Działania pozorne w pracy socjalnej. Przypadek i przypadłość pracy socjalnej. „Problemy Polityki Społecznej”, 10/2007.
- Trawkowska D., O uwarunkowaniach dobrych praktyk w lokalnych systemach i sieciach wsparcia [w:] A. Bartoszek, K. Czekał, K. Faliszek, A. Niesporek, D. Trawkowska: Instytucje wsparcia a monitoring problemów społecznych w Katowicach - Księga Dobrych Praktyk. Katowice 2012, s. 121-148, *publikacja w wolnym dostępie*.
- Wódcz. K., Praca socjalna w środowisku zamieszkania, Warszawa 1998.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	X
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	
Dyskusja	
Praca z tekstem	
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu					
	PRS 1_0 1 PRS 1_0 2	PRS 1_0 3 PRS 1_0 4	PRS 1_0 5 PRS 1_0 6	PRS 1_0 7	PRS 1_0 8	PRS 1_0 9
Egzamin pisemny						
Egzamin ustny	X	X	X	X	X	X
Egzamin z „otwartą książką”						
Kolokwium pisemne						
Kolokwium ustne						
Test						
Projekt						
Esej						
Raport						
Prezentacja multimedialna						
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)						
Portfolio						
Inne (jakie?) -						
...						

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30W + 30K= 60
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	15
	Czytanie wskazanej literatury	50
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	10
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	12
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	30
	Inne (jakie?) -	
	...	
SUMA GODZIN		167
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		4

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0): znakomita wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne: wyczerpująca odpowiedź na trzy pytania zadane podczas ustnego egzaminu;

dobry plus (+db; 4,5): bardzo dobra wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne wyczerpująca odpowiedź na co najmniej dwa pytania, dobra odpowiedź na jedno pytanie zadane podczas ustnego egzaminu;

dobry (db; 4,0): dobra wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne: wyczerpująca odpowiedź na co najmniej jedno pytanie, dobra odpowiedź na pozostałe pytania zadane podczas ustnego egzaminu;

dostateczny plus (+dst; 3,5): zadawalająca wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne, ale ze znacznymi niedociągnięciami: dobra odpowiedź na co najmniej jedno pytanie, dostateczne odpowiedzi na dwa pozostałe pytania,

dostateczny (dst; 3,0): zadawalająca wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne, ale z licznymi błędami: dostateczne odpowiedzi na zadane trzy pytania,

niedostateczny (ndst; 2,0): niezadawalająca wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne: błędne, nieprecyzyjne odpowiedzi na zadane trzy pytania.